

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Freilih.

Štev. 5.

Ljubljana, 30. Julija 1933.

Leto XIII.

Naredba

bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, o miru in snagi za področja uprave policije v Ljubljani, predstojništvo mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine v Ptuj. — Službeni list 307/48, II. No. 9720-1.

(Mestni cestni red.)

Na osnovi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi predpisujem, da razen naredbē bana Dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 30. maja 1933., II. No. 9720/1, »Službeni list« z dne 14. junija 1933., šte. 306/48 iz leta 1933., velja za področje uprave policije v Ljubljani, prdstojništvo mestne policije v Mariboru in v Celju in mestne občine Ptuj še ta-le naredba:

I.

Občne odredbe

§ 1.

Splošno navodilo.

Vsakdo je dolžan biti na javnih cestah, ulicah in trgih obziren, previden in tako pozoren, da se v cestnem prometu vzdržifa red in varnost in da se promet neovirano razvija. Promet naj se vrši mirno brez nepotrebnega hrupa in ropota ter tako, da se ne ograža zdravstvo.

§ 2.

Prometni stražniki.

Cestni promet nadzorujejo policijski stražniki. Na cestnih križiščih z močnim prometom in na drugih za promet nevarnih točkah skrbe za varnost in neovirani razvoj prometa za to posebej odrejeni prometni policijski stražniki.

Njihova dolžnost je, da nadzorujejo pravilnost vožnje in da na znamenje vozačev v smeri vožnje pokažejo, ali je cesta v označeni smeri prosta ali ne. Znamenje za prosto cesto je energičen zamah z roko v smeri vožnje. Ako cesta ni prosta, stražnik dvigne roko. Stražnik se mora vedno zavedati, da dá pravilno znamenje upošteva predpise o prednosti (čl. 25. v uvodu navedene banove naredbē). Nadzorovati mora tudi promet pešcev v okolici svoje službene postojanke, in preprečiti, da bi pešci na križišču prekoračili cesto ali postajali v okolici križišča.

Stražnikovim navodilom se mora vsakdo pokoriti. To velja tudi za vozače vozov cestne električne železnice.

Prometni stražniki, ki vrše službo na cestnih križiščih, morajo stati v sredi križišča. Njim, kakor tudi drugim za varstvo prometa na odredeno cestno mesto postav-

ljenim policijskim stražnikom, se mora vsakdo umakniti.

Prometna znamenja stražnikov, dana vozilom, morajo upoštevati tudi pešci.

§ 3.

Prometne prepovedi in omejitve.

Uprava policije v Ljubljani, predstojništvi mestne policije v Mariboru in v Celju ter mestno načelstvo v Ptuj se pooblašajo, da po zaslišanju mestnega načelstva, odnosno pristojnega sreskega načelstva iz varnostnih in prometnih ozirav popolnoma prepovedo ali omeje vozni promet za posamezne ceste, ulice in trge, da na posameznih mestih na podoben način uredijo promet in da odrede stojišča za avtobuse in izvoške ter prostore za parkiranje. Take prepovedi, omejitve ali ureditve pa se smejo predpisati za državne ali banovinske ceste samo z odobrenjem banske uprave.

Prepovedi, omejitve in ureditve morejo biti trajne aličasne, kakor pri cestnih gradbah ali ob elementarnih nesrečah. Veljati morejo za vsa vozila ali samo za neko vrsto (tovorni vozovi, težki avtomobili) ali samo za neko smer.

Če je potrebno, se mora v takih primerih promet napeljati na druge ceste ali drugače poskrbeti za vzdrževanje prometa.

Prometne prepovedi in omejitve se morajo označiti s predpisanimi prometnimi znaki, ki jih postavijo pristojne občine ali cestne uprave na svoje stroške.

Prepovedi in omejitve ne veljajo e nujnih primerih za gasilne in rešilne vozove.

§ 4.

Varnostni otoki.

Z robniki omejeni varnostni otoki so namenjeni za usmerjanje prometa in za varstvo pešcev ter ne sme nanje zapeljati nobeno vozilo.

Pri varnostnih otokih na križiščih mora vsako vozilo voziti v naravnem podaljšku svoje smeri ali tako kakor kažejo prometni znaki.

§ 5.

Vrstni red vozil.

Kadar določi oblastvo za več proti istemu mestu vozečih vozil vrstni red, ali kadar tak red nastane sam ob sebi, se morajo na novo prihajajoči vozovi pridružiti zadnjemu vozu ter ni dovoljeno izstopati iz reda, vozove prehitevati ali se riniti v vrstni red.

Isto velja tudi za uvrščanje vozil na stojiščih.

§ 6.

Tovori izrednega obsega ali teže.

Tovori izrednega obsega ali teže, ki se ne dajo razdeliti, se smejo prevažati po

mestu le med 21. uro zvečer in 7. uro zjutraj ali med 14. in 17. uro popoldne. Ako se že vnaprej ve, da bodo ovirali redni promet, se mora prevažanje naznaniti vsaj 24 ur prej upravi policije, predstojništvu mestne policije, v Ptuj mestnemu načelstvu. Glede dovolitve za transport izrednih tovorov velja točka I. navodil kraljevske banske uprave z dne 25. julija 1932., »Službeni list« šte. 524/61 iz leta 1932.

II.

Vprežna vozila.

§ 7.

Brzde.

Prepovedano je voziti s konji brez brzd.

§ 8.

Označevanje smeri.

Voznik mora na križiščih smer vožnje označiti z zamahom biča ali z roko. Kadar hoče ustaviti, mora to naznačiti z navpičnim dvigom biča ali roke.

§ 9.

Ropot.

Vozila, ki sama ali katerih tovor pri nagli vožnji delajo hud ropot, morajo voziti počasi.

Železnina, pločevina in drugi slični predmeti, ki pri prevažanju povzročajo izreden ropot, se morajo naložiti ali zaviti v slamo ali na drug primeren način, da se ropot po možnosti prepreči.

§ 10.

Razsvetljava vozil za prevoz oseb.

Kočije in druga vozila za prevažanje oseb morajo biti v času javne ulične razsvetljave opremljena z dvema gorečima svetiljkama. Svetiljke naj bodo pritrjene na sprednjih straneh voza, morajo biti v dobrem stanju in imeti svetlo belo luč.

III.

Motorna vozila.

§ 11.

Znaki za smer na križiščih.

Na križiščih mora voznik motornega vozila označiti smer vožnje posebno tam, kjer je prometni stražnik. Pri odprtih motornih vozilih se smer pokaže z močnim zamahom roke v smer vožnje. Pri zaprtih avtomobilih se smer vožnje označi s trobljo, in sicer: en kratki signal pomeni naravnost, dva na desno in trije na levo. Dopušča se, da se smer nakaže s svetlobnim znakom.

Prihod se označi z enkratnim dolgim signalom.

§ 12.

Zloraba signalnih naprav.

Prepovedano je uporabljati preglasna trobila, posebno ponoči, brez potrebe dajati signale, klicati s trobljo potnike iz hiš in v gornjih nadstropjih, ropotati z motorjem in sploh s preglasnimi in nepotrebni mi šumi kaliti mir.

IV.

Električna cestna železnica (tramvaj).

§ 13.

Vožnja in hoja po tramvajski progi.

Kjer je cesta tako zgrajena, da ima električna cestna železnica svojo, od vozišča vidno ločeno progo, te proge ostala vozila ne smejo uporabljati, razen za prehod na mestih, kjer jo križajo ceste.

Kjer je cesta poleg tramvajске proge dovolj široka za pravilno vožnjo (vožnja po desni, pravilno srečavanje in prehitvanje), naj se brez potrebe ne vozi po tramvajski progi.

Vsako vozilo se mora takoj umakniti s tramvajске proge, ko voznik zapazi, da se bliža tramvajski voz.

§ 14.

Umikanje tramvajskim vozovom.

Izjemno je dopuščeno, da se druga vozila umaknejo nasproti prihajajočemu tramvajskemu vozu na levo, če je med njima in desnim cestnim robom premalo prostora. Paziti se pa mora v takem primeru na vozila, ki prihajajo naproti.

§ 15.

Prehitvanje tramvajskih vozov. Vožnja mimo postajališč.

Kjer je med progo cestne električne železnice in desnim robom vozišča v smeri vožnje dovolj prostora za kretanje enega vozila, posebno tam, kjer dvotirna proga pelje po sredi široke ceste, je treba tramvajске vozove izjemno prehitovati na desni strani. Če to ni mogoče, se prehititi na levo, kolikor dopuščajo naproti prihajajoča vozila, sicer se pa mora s prehitvanjem počakati.

Mimo vozov cestne električne železnice, ki stoje na postajališčih, smejo peljati druga vozila na oni strani, kjer ljudje vstopajo in izstopajo, le v koraku in le v taki razdalji, da občinstvo ni ogroženo. Ako se ni mogoče ogniti dovolj vstran, mora vozilo obstati, da vsi potniki vstopijo, izstopijo in odidejo z vozišča.

§ 16.

Prednost tramvajskih vozov.

Vozovi cestne električne železnice imajo na križiščih prednost pred drugimi vozili.

§ 17.

Prekoračenje proge. Čakanje občinstva na postajališčih.

Če se bliža voz električne cestne železnice, ne sme nihče prekoračiti proge.

Občinstvo, ki čaka na postajališčih, mora stati na hodniku ali v postajni hišici, nikjer pa ne sme ovirati rednega prometa.

§ 18.

Dolžnosti tramvajskega osebja proti občinstvu.

Tramvajsko osebje mora biti proti občinstvu vljudno in ustrezljivo in če treba, mora pomagati potnikom pri vstopanju in izstopanju, posebno slabotnim in starim osebam ter invalidom in otrokom.

Skrbeti mora, da se v vozovih ohranita red in snaga.

§ 19.

Vstopanje in izstopanje.

Vstopa in izstopa se samo na postajališčih, in sicer oboje z desne strani v smeri vožnje. Vstopa se zadaj, izstopa spredaj.

Med vožnjo je prepovedano vzpeti se na voz ali skočiti z njega.

§ 20.

Izključitev potnikov od vožnje.

Osebe, ki bi radi kake vidne bolezni ali iz drugih razlogov mogle nadlegovati sopotnike, sme sprevodnik izključiti od vožnje.

Ako potnik kljub opetovanemu pozivu ne uboga, more sprevodnik zahtevati intervencijo varnostnih organov.

§ 21.

Prepoved prenatrpanja vozov. Prtljaga.

Kadar je voz popolnoma zaseden, razobesi sprevodnik napis »Zasedeno« ter ne dovoli nikomur več vstopa. Zlasti ne sme nihče stati na stopnicah voza.

Potniki se ne smejo gnesti na ploščadih, če je v notranjosti voza dovolj prostora.

V vozove cestne železnice se sme jemati le manjša prtljaga, ki ne nadleguje občinstva, niti ne ovira občinstva, voznika in sprevodnika pri kretanju. V notranjost voza sme potnik vzeti le manjšo prtljago, ki jo lahko drži v naročju. Večja prtljaga, kakor kovčegi, košare, večji zavoji, se mora odložiti na sprednjem delu voza ob levi strani voznika tako, da je izhod vedno prost.

Ne smejo se vzeti na voz raznesila, predmeti in živali, ki imajo neprijeten duh ali ki bi mogle potnike poškodovati ali pomazati. Ako imajo potniki s seboj smučke, morajo biti na prednjem delu voza in jih držati pokoneu.

Potnikom je prepovedano prijematii naprave za spuščanje toka, za signale in ostale naprave na vozovih.

Sprevodnik je odgovoren za strogo izvajanje teh določil.

§ 22.

Kajenje v tramvaju.

Prepovedano je kaditi v notranjosti tramvajskega voza.

Na prednjem in zadnjem delu voza se sme kaditi le, če ni ta prostor popolnoma zaseden.

V priklopnem vozu je dovoljeno kaditi tudi v notranjosti voza.

§ 23.

Smer vožnje.

Za tramvaj veljajo splošni predpisi glede smeri vožnje, t. j. na dvotirnih progah morajo vozovi voziti po desni strani v smeri vožnje in se morajo na izogibališčih kretati na desno.

§ 24.

Znaki.

Voznik električne cestne železnice je dolžan opozoriti občinstvo na prihod voza najmanj 30 m pred križiščem cest ali pred ovinkom. Opozarjati mora tudi vedno, kadar je na cesti oseba ali stvar, ki ovira prosto vožnjo. Tudi odhod voza mora voznik naznaniti s signalom.

Kjer prehaja dvotirna proga v enotirno in na izogibališčih morata voznik in sprevodnik dobro paziti, da voz ne od-

pelje prej, nego se sreča s nasproti prihajajočim vozom.

§ 25.

Posebno previdna vožnja.

Tramvajski vozniki morajo posebno previdno voziti na vseh onih mestih, ki so naštetja v čl. 13. naredbe bana Dravske banovine, navedene v uvodu.

Ako voznik opazi, da proga ni prosta, mora že v razdalji 20 m od zapreke zmanjšati brzino in ustaviti voz še pred zapreko.

Vozniki električne cestne železnice se morajo pokoravati odredbam varnostnih organov.

§ 26.

Ustavljanje.

Vozovi cestne električne železnice se smejo ustavljati le na postajališčih. Ne smejo obstati na križiščih in na drugih mestih, kjer bi ovirali promet, razen v primeru preteče nezgode ali neodvnljive zapreke.

§ 27.

Prekinjenje sprevodov.

Tramvajski vozovi ne smejo prekiniti vojaških čet in cerkvenih sprevodov ob Vstajenju in na Telovo ter sprevodov ob velikih narodnih, društvenih in drugih svečanostih. Potrebne odredbe izda v vsakem primeru policijsko oblastvo prve stopnje.

V.

Kolesa (bicikli) in druga vozila

§ 28.

Kolesarji.

Na ovinkih in križpotih ter pri prehitvanju mora kolesar paziti na pešce, ježne konje, vprežne in druge živali ter z zvonom pravočasno opozarjati na svoj prihod.

Na križiščih morajo kolesarji smer vožnje označiti z roko. Ako naj kolesar sreča vprežene vozove ali jahače, je dolžan paziti na živino in se ji izogniti.

Pred izvozom iz hiš ali z zemljišč in pred uvozom vanje mora stopiti s kolesa.

§ 29.

Ročni vozički in samokolnice.

Ročne vozičke in samokolnice je dovoljeno porivati le, ako tovor vozniku ne zapira prostega razgleda. Drugače se smejo taki vozovi le vleči in mora voznik držati oje v rokah. Prepovedano je pri vožnji sedati na ročne vozičke in puščati, da voz sam teče po strmini.

Vožnja po hodnikih in pešpotih je prepovedana, kjer ni izrečno dovoljena.

Samokolnice ali ročni vozički se morajo ogibati vpreženim vozovom in motornim vozilom.

§ 30.

Otroški in bolniški vozički.

Vožnja z otroškimi in bolniškimi vozički, dalje z otroškimi tricikli je na hodnikih dovoljena, vendar ne sme ovirati prometa pešcev. Prepovedana je zlasti vzporedna vožnja s takim vozili.

VI.

Pešci.

§ 31.

Smer hoje, križišča in varnostni prehodi.

Za pešce so hodniki in pešpoti. Pešci naj hodijo vedno po desni strani hodnika v smeri hoje in prehitvajo levo, izogibajo se pa na desno.

Na vozišče sme stopiti pešec le, kadar hoče cesto prekoračiti. Pešci za prekoračenje ceste ne smejo uporabljati križišč. Prekoračenje se mora zgoditi vedno naglo, previdno in v najkrajši smeri, t. j. pravokotno na smer ceste.

Na cestah, ki se iztekajo v glavna ali zelo prometna križišča, se prehodni pas za pešce pred križiščem označi z dvema črtama. Način označbe določi in označbo zaščitnega pasu izvrši mestna občina sporazumno z državnim policijskim oblastvom. Kjer je varnostni prehod na ta način označen, pešci ne smejo drugod prekoračiti ceste.

§ 32.

Postajanje na hodnikih in pešpotih.

Postajanje na hodnikih in pešpotih ovira promet. Postajanje v gručah je tam, kjer bi oviralo promet, prepovedano.

Posebno je prepovedano postajati ob izhodih iz cerkev, javnih dvoran, gledališč, kinematografov in sličnih naprav. V vsakem primeru morajo oni, ki stoje na hodnikih ali pešpotih, pustiti drugim toliko prostora, da lahko gredo mimo.

Prepovedana je vzporedna hoja več oseb po hodnikih in pešpotih tako, da se drugim ovira iti mimo.

Postrežki, prevozniki in sploh osebe, ki javno ponujajo svojo službo ali ki javno prodajajo blago, ne smejo postajati ali posedati po hodnikih, pešpotih, prehodih in mostovih, razen na mestih, ki so jim odkazana.

§ 33.

Prenašanje tovorov.

Prepovedano je po hodnikih in drugih za pešce določenih potih prenašati predmete, ki po svoji obliki, velikosti ali drugi lastnosti lahko nadlegujejo ali poškodujejo druge pešce. Osebe, ki take predmete nosijo, morajo hoditi po vozišču na desni strani tik hodnika ali pešpota. Tudi osebe, katerih obleka ali oprema lahko druge potaže, ne smejo hoditi po hodnikih ali pešpotih.

§ 34.

Sprevodi.

Obhodi, pogrebi in drugi sprevodi ter vojaški oddelki smejo uporabljati hodnike in pešpote le, če je uporaba vozišča otežkočena.

VII.

Jezdeci.

§ 35.

Jahanje je dovoljeno samo po voziščih. Jahati neosedlane konje ali konje, ki imajo le uzde in so brez brzd, ni dopuščeno.

Jezdeci smejo voditi le po enega ročnega konja in morajo z njim jahati v koraku. Tudi ročni konj mora imeti uzdo z brzdami.

Hlapci, ki jahajo konje na izprehod, jih ne smejo voditi po živahnih in ozkih ulicah.

VIII.

Živina in druge živali.

§ 36.

Splošni predpisi.

Živino je treba goniti brez vsakega postajanja. Prepovedano je na cesti živino privezovati na naslone, ograje ali slično.

Prepovedano je živino goniti po ozkih ulicah in po notranjem mestu razen na posestva ali s posestev, ki so v teh krajih.

V Ptujju odredi mestno načelstvo, po katerih cestah in ulicah je prepovedano goniti živino.

§ 37.

Konje je dovoljeno goniti po mestu skupaj največ po dva do tri, ki morajo biti drug k drugemu privezani. Vsaka skupina mora imeti svojega gonjača.

Goniti jih je treba le v koraku in na uzdi. Imeti morajo brzde.

§ 38.

Goveja živina.

Goveja živina se sme po mestu voditi le v skupaj zvezanih parih. Vsak drugi par mora imeti svojega gonjača.

Gonjači smejo biti le zanesljivi in dovolj krepki ljudje.

Bika je dovoljeno po mestu gnati le, ako ima zavezane oči, in ako ga vodita najmanj dva močna človeka na vrvi, ki je privezana na spodnjem delu sprednjih bikovih nog.

§ 39.

Prevažanje živine. Male živali.

Teleta in druga klavna živina se sme prevažati le nezvezana v pripravnih vozilih. Prepovedano je prevažati klavno živino na tak način, da se živina muči.

Svinje in druge živali, kakor koze, ovce, purani, se po notranjem mestu ne smejo voditi, ampak se smejo samo prevažati. To pa ne velja za mesto Ptuj, ako mestno načelstvo ne odredi kaj drugega.

§ 40.

Odgovornost.

Za izpolnjevanje prednjih predpisov tega poglavja so odgovorni gonjači in vozniki kakor tudi oni, po katerih nalogu živino gonijo ali prevažajo.

§ 41.

Psi.

Popadljivi psi morajo nositi nagobčnike, ki naj bodo tako prirejeni, da more pes piti, ne more pa ugrizniti.

Po javnih nasadih se smejo psi voditi le na verižici ali vrvi. Psi se ne smejo jemati na tržišča, v kopališča, v kavarne, gostilne, brivnice, mesnice, trgovine z živili, druge javn eprostore ter v tramvajske vozove.

Prepovedano je pse puščati ponoči na ulici.

Psi, ki imajo navado, da ponoči tulijo, se morajo zapreti v notranjem poslopju.

Ako pes z lajanjem ali tuljenjem trajno kali nočni mir, sme oblastvo odrediti, da se odstrani.

§ 42.

Perutnina.

Petelini, gosi in druga perutnina, ki kali nočni mir, mora biti zaprta v notranjosti poslopja.

(Dalje prih.)

Predpis zgradarine za leto 1933

Davčne uprave v dravski banovini pošiljajo sedaj plačilne naloge o predpisih zgradarine za leto 1933, za kar je služila kot odmerna podlaga najemnina iz meseca oktobra 1932, oziroma iz meseca avgusta za letoviške kraje. Hišne posestnike ti plačilni nalogi precej iznenadajo, ker je davčna podlaga skoraj povsod precej večja, kakor je bila napovedana. Ko hišni posestniki gredo na davčno upravo vprašati, kako je nastala ta razlika, dobe pojasnilo, da se je vrednost lastnikovega stanovanja ali poslovnega prostora povišala v toliko, kolikor se plačuje v istem kraju za enako stanovanje ali lokal v isti ali drugi hiši. Ti poviški vrednosti lastnih stanovanj in lokalov znašajo do sto ali tudi več odstotkov vrednosti iz prejšnjega leta.

Davčne uprave so dobile namreč od ministrstva financ stroge ukaze, da morajo

lastna stanovanja in lokale pod osebno odgovornostjo dotičnih uradnikov ravno tako visoko ocenjevati, kolikor bi se dobilo zanje, ako bi bili oddani v najem. V vsakem primeru pa se mora hišnemu posestniku pri davčni upravi navesti stanovanje ali lokal, s katerim se je njegovo primerjalo. Da bo do tega poviška prišlo, smo hišnim posestnikom razložili že na raznih naših občnih zborih. V zadnji številki »Moje doma« pa smo natisnili odlok ministrstva financ, oddelek za davke, kako imajo davčne in finančne oblasti postopati pri parifikaciji in kako ima višja oblast reševati pritožbe proti izvršenim parifikacijam. Če je pritožba zavržena, se lahko najemnina celo poviša in odlok govori celo o kaznih.

Zato priporočamo hišnim posestnikom, da je treba velike previdnosti pri vlaganju pritožb proti odmeri zgradarine za tekoče leto in se naj vsakdo poprej vpraša pri nas, če bi utegnili imeti pritožba uspeh ali ne. Radi tega so se vršili razni sestanki, na katerih je naš predsednik natanko pojasnil zakonite predpise in ukaze in obrazložil, v katerem slučaju bi bilo vložiti pritožbo. Taki sestanki se bodo nadaljevali.

Neko društvo hišnih posestnikov pa je sklenilo, da bi naša Zveza sklicala takoj v Celju veliko zborovanje vseh naših društev, kakor ostalih prizadetih krajev, kateri zbor pa smo morali iz tehtnih razlogov preložiti na poznejši čas.

Kolkovanje najemninških pogodb

Ministrstvo financ, davčno oddeljenje, št. 39.524. 9.-V. 1933. je na posebno vlogo izdalo sledečo rešitev:

Finančni direkciji

Ljubljana.

Pogodbe o najemu stanovanj in lokalov veljajo do časa, ki je v sami pogodbi naznačen. Ako se najem podaljša, oziroma ako najemnik tudi po izteku roka navedenega v pogodbi ostane v najemnem razmerju, tedaj je treba skleniti novo pogodbo.

Kot nova pogodba se smatra, ako se višina najemnine menja, bodisi da se najemnina zviša ali zniža, kar je po zakonu o taksama irelevantno.

O tem bo direkcija obvestila zainteresirane kroge.

Višji svetnik ministrstva: dr. Pojič, s. r.

Trajanje najemniške pogodbe

Na prošnjo društva hišnih in zemljiških posestnikov objavilo je ministrstvo financ pod št. 39524-33 sledeče pojasnilo:

Pogodbe o najemu stanovanj in lokalov veljajo do časa, ki je v sami pogodbi naznačen. Ako se najem podaljša, oziroma da najemnik tudi po izteku navedenega roka v pogodbi ostane v najemnem razmerju, je treba skleniti novo pogodbo.

Kot nova pogodba se smatra, ako se višina najemnine menja, bodisi da se najemnina zviša ali zniža, kar je po zakonu o taksama irelevantno.

Društvo je posebno prosilo pojasnila o temu, ali velja pogodba o najemu tudi po predvidenem roku v primeru, da se v besedilo pogodbe vstavi klavzula, da se pogodba avtomatično podaljša za isto dobo, ako se ne odpove mesec dni pred iztekom roka.

Na to vprašanje ministrstvo ni dalo točnega odgovora, a mnenja smo, da je s svojim besedilom odgovorilo pozitivno.

Iz vidika (državlanskega) civilnega prava veljajo pogodbe tako kot je v njih predvideno in imajo oni učinek, ki ga po-

godba hoče. Kadar se vstavi klavzula o avtomatskem podaljšanju pogodbe, v slučaju, da se ne odpove pred iztekom roka, tedaj se pogodba brez vsake sumnje podaljša, ako se ni pogodbe odpovedalo niti z ene niti z druge strani. Tu se pojavi samo vprašanje državne takse, t. j., ako je treba na tako pogodbo vedno plačati novo takso kadarkoli ni bilo predhodne odpovedi. — Ministrstvo financ pravi v svojem pojasnilu: »Pogodbe o najemu stanovanj in lokalov veljajo do časa, ki je v sami pogodbi naznačen.« V sami pogodbi je naznačeno, da pogodba traja dokler se ne odpove, ker se z opustitvijo odpovedi pogodbe z pogodbeno klavzulo o podaljšanju najema, a to podaljšanje je neomejeno — dokler se ne odpove. Z drugimi besedami: v pogodbi je predvideno, da se morajo pogodbeniki izrecno izjaviti, ako hočejo prekiniti pogodbeno razmerje, a dokler se drže pasivno, traja pogodba dalje.

Po t. številki 14, 4. zakona o taksah, plača se na najemne pogodbe po višini letne najemnine, a izjemno od člena 20. zakona o taksah plača se ta taksa na pogodbe glede stanovanj, lokalov, brez ozira za katero dobo se pogodba sklepa.

Kadar se torej v pogodbi, ki je pravilno taksirana, vidi, da traja do časa, ko se odpove z ene ali druge strani, tedaj ni več ta pogodba podvržena nikaki drugi taksi, niti ni potrebno sklepati druge pogodbe. V tem smislu je razumeti tudi pojasnilo ministrstva financ, ki potrjuje zakonsko pravilo, t. j., da se taksa plača brez ozira na dobo najema, ki je predvidena pogodba.

Istočasno je društvo zaprosilo ministrstvo financ pojasnila tudi o tem, ali je potrebno napraviti novo pogodbo v primeru, da pogodbeniki sporazumno znižajo najemnino. — Na to vprašanje je ministrstvo pojasnilo, da se menjava višine najemnine smatra kot nova pogodba v pogledu takse. Ker zakon tega vprašanja ne razpravlja, je smatral pojasnilo ministrstva kot mero-dajno.

Hišna goba povzročena od orodja

Najnevarnejša med vsemi gobami, ki nastanejo na lesu in ga uničujejo, je tako zvana hišna goba. Večkrat se zgodi, da rokodolci s svojim orodjem prenesejo hišno gobo iz ene hiše v drugo. Ugotovilo se je, da se že v svežem lesu v gozdu nahajajo kali gobe. Ker so te kali tako majhne, da jih pride na en kubični milimeter štiri milijone, moremo na lesu, ki ga pozneje uporabimo pri gradnji ugotoviti sledove boleznin in tako pride goba po lesu za gradnjo v stanovanja. Tam se večkrat tako razširi, da doseže debelino do enega metra. Les, na katerem je nastala goba, zgubi radi tega svojo trdnost in postaja vedno bolj krhek, dokler končno ne razpade. Kot sredstvo proti lesni gobi pride v poštev edino temeljito presušenje lesa pred uporabo, ker goba potrebuje mnogo vlage in pa zadostno zračenje prostorov novo zgrajene hiše.

Mestni fizikat v Ljubljani

nam pošilja sledeči dopis:

Stenice v stanovanjih, v stanovanjski opremi, v pohištvu, za slikami na stenah, v razpoklinah tal, so se pričele z nastopom toplejših dni zopet živahnejše pojavljati v veliko nadlego stanovalcem in povzročajo mučno delo gospodinjam, ki po najvestnejšem in vsak dan ponovljenem snaženju le ne dosežejo končnega uspeha, da bi temeljito odpravile te, ne le skrajno nadležne, temveč tudi za prenos nalezljivih boleznin nevarne živalice. Mrčes se drži v razpokah stanovanjskih tal, pa tudi pohištva, zato se

prenaša s preselitvijo tudi v novo stanovanje. Do nekoliko pred 10 leti ni bilo za to zalego temeljitega uničevalnega sredstva. Šele v zadnjih letih se skoraj v vseh mestih stenice uspešno zatirajo s ciklonizacijo, z uporabo cianovodikovega plina, ki jih uniči in temeljito odpravi z zalego vred. Taka desinsekcija stanovanj in pohištva je uvedena tudi v Ljubljani, po mestnem fizikatu, kjer izvršuje to delo z vso točnostjo in največjo pazljivostjo specialno izvežbano osebje. Mestni fizikat vabi vse gospodinje in sedaj, ob pričakovanju večjega sezonskega tujskega prometa, pozivlja tudi vse uprave hotelov in prenočišč, da si za uničevanje stenic in mrčesa preskrbe pomoč mestnega fizikata.

Podstrešja v nevarnosti

Vroči dnevi poletja so velika nevarnost za izbruh ognja na podstrešjih. To, kar spravljamo na podstrešjih, je lahko usodno za hišo. Znano je, da se vlažno seno, slama, lesena volna in žaganje samo vname. Naravnost drzno pa je spravljati na podstrešju maslo ali olje. Pa tudi steklenice ali sploh okroglo steklene posode povzročajo lahko ogenj, ako jih dosežejo solnčni žarki in se za njimi nahajajo vnetljive stvari, ker izbočeno in od solca segreto steklo lahko učinkuje kot povečevalno steklo. Znan je celo primer, da so solnčni žarki pozimi, ko so sijali skozi okroglo steklo, zanetili požar. Zato je nujno potrebno, da vlada na podstrešjih red.

Vrtni koledar za avgust

Splošno: Motika in škropilnica sta vsakdanji orodji proti plevelu in suši. Pospravljene grede je okopati in na novo zasaditi.

Sadovnjak: Novo nasajena sadna drevesa močno zalivati, starejša po deževju gnojiti z razredčeno gnojnico. Pri obilnem sadju veje podpirati. Črešnje iztrebiti, špirlirno sadje oblikovati in pritrjevati. Premočne poganjke odrezati. Odpadlo sadje pridno pobirati. V avgustu sadimo tudi vrtno jagode.

Vinograd: Vezanje, škropljenje in okopavanje trte.

Zelenjadni vrt: Sajenje zelja in ohrota. Pokončavanje kapusovega belina obrezovanje in privezovanje paradižnikov. V deževju zalivanje z gnojnico.

Cvetlični vrt: Dalijam dajemo oporo. Sadimo zimske astre, Cepimo rože. Vrtnice remontanke in angleške pelargonije obrezujemo. Tratico pridno zalivamo, ob deževju jo pokosimo vsaj vsakih 14 dni. Sobne rastline gnojimo, ciklame in acalaje presajamo.

Zamakanje sadnih dreves v suši

Pri suši mora sadjerejec paziti, da dobijo sadna drevesa v pravem času zadosti vode. To je letos tembolj potrebno, ker je bilo v letošnji zimi malo dežja in snega. Daljša suša je velika nevarnost za sadna drevesa, katera radi pomanjkanja hranilnih snovi ne zmorejo sadežev zadosti hraniti, vsled česar večinoma odpadejo. Tudi ostala rast drevja pri tem mnogo trpi. Vzroka tedaj dovolj, da se v poletju posveča več pozornosti sadnim drevesom, zlasti pa onim, ki so bila pomladi sajena. Zato je treba poskrbeti, da tem drevesom damo večkrat zadosti vode, ker drugače ne morejo delati korenin in se posuše.

Neobhodno potrebno pa je, da napravimo pri mladih drevesih kolobarje. Da se zemlja v zgornjih plasteh popolnoma ne izsuši je priporočljivo, da se kolobarje po-

krije z lahkim preperelim gnojem ali kompostom. V bregovju, kjer pomanjkanje vode drevesu največ škoduje, se kolobarje napravi na ta način, da se drevesu pri močnih nalivih dovede mnogo vode, da so kolobarji na zadnji strani nižji, na sprednji pa višji. Nad kolobarjem se napravi dovodne jarke, da priteče pri deževju več vode v iste. Pa tudi pri starejših drevesih morajo kolobarji ostati odprti in biti prosti vsakega plevela in druge rasti, da se obdrži vlaga v zemlji. Kar je posajeno pod drevjem itak ne donaša mnogo, pač pa jemlje to drevju vodo in hranilne snovi. Posebno velja to za drevesa, ki rastejo po travnikih, ki so z rušo tako močno poraščena, da niti ne prepuste vode.

Oleander

je v cvetju! Vse vrste oleandrov so strupene. Njih sok je močno narkotičen. Ne postavljaj oleandra v spalnico, sploh v nobeno stanovanje, zlasti ne cvetočega.

Nov način zračenja

Neka naročnica nam piše: »Moj mož je zjutraj večkrat tožil o slabem zraku naših sob. Premišljevala sem, kako bi bilo temu odpomogla. Ker ne stanujemo v pritličju, mi je prišlo na misel, zvečer pri lepem, mirnem vremenu vsa okna pripreti in tudi vratca peči pustiti odprte. Prepričan je bil temeljit. Zrak zjutraj nadvse prijeten. Ob slabem vremenu in vetru zadostuje že samo odpiranje pečnic vratc.«

Razno

Koliko je praznih stanovanj v Ljubljani? Pod tem naslovom je dnevnik »Slovenec« pred kratkem prinesel notico, da je po poizvedbah pri davčni upravi za mesto Ljubljana praznih 500 stanovanj. Informirali smo se pri davčni upravi in ugotovili, da je od novega leta 1933 pri davčni upravi za mesto Ljubljana javljenih do 15. julija t. l. 184 stanovanj in poslovnih prostorov, od katerih pa jih je dosedaj oddanih najmanj 80, tako da je danes praznih stanovanj in lokalov v mestu Ljubljani največ 100. Stanovanja, ki so bila nanzanjena v letu 1932 kot prazna, so pa vsa oddana in zasedena. Tega pojasnila »Slovenec« ni prinesel, dasiravno smo ga naprosili.

Mestni cestni red za Ljubljano, Maribor, Celje in Ptuj smo priobčili v današnji številki »Moje doma« in ga bomo v prihodnji številki nadaljevali. Ta cestni red, ki velja prav za prav tudi za ostala mesta in kraje, je za hišne posestnike tako velike važnosti, da ga mora poznati vsak posestnik, oziroma ga imeti pri rokah, da se pouči o predpisih, ki jih rabi dan za dnem. V prihodnji številki bomo objavili tudi občni cestni red, ki je enako važen za posestnike. Zato priporočamo, da vsakdo te številke spravi, ker jih bo nešteto krat rabil.

Sežiganje dimnikov. Množe se pritožbe, da dimnikarji preveč računajo za sežiganje dimnikov. Zato svetujemo vsem prizadetim hišnim posestnikom, da se pred sežiganjem dimnikov dogovore z dimnikarskimi mojstri, koliko bodo računali za sežiganje. S tem bodo odpadla nepotrebna nespozumljenja.

Naprava najemninskih pogodb. Pripeletili so se primeri, da je najemnik stanovanja najel in ga čez par dni zopet odpovedal. Če je plačal najemnino tudi samo za nekaj dni in znesel to nad 200 Din, je treba tudi v tem primeru napraviti najemninsko pogodbo. Pobotnico o prejeti najemnini pa je treba napraviti za vsak znesek.